

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نیاشد تن من مباد
بدین بوم ویر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Literary-Cultural

ادبی - فرهنگی

استاد محمد اسحاق برکت
ویرجینیا - اضلاع متحده امریکا
۷ دسمبر ۲۰۱۰

بیانید پښتو بیاموزیم!

گړنی پښتو او لغتونه
(محاورة و لغات پښتو)
د پښتو ۲۶ لوست
(درس ۲۶ پښتو)

تذکر:

در لسان زیبا و شیرین دری ما ضرب المثلیست مقبول، که میگوید:

"هر سخن جائی و هر نکته مکانی دارد."

بلی خواننده ارجمند! هر سخن باید در موقع مناسب و در جایش گفته شود، مگر بعض اوقات انسان مجبور میشود که به چنین کاری دست نیازد.

براستی که امروز باید درس پښتو را پیش میبردم، که میبرم، مگر آنچه مرا واداشت تا این چند سطر را بنویسم، قدردانی و سپاسگزاری از دوست گرانقدر و گرامیم جناب دیپلوم انجینر معروفی است. این نویسنده و زبانشناس فرهیخته بر من و سایر خوانندگان مقالات علمی و ادبی شان منت گزاردند و ممنونم ساختند که بسیار زود به خواهش و سپارش من لیبیک گفتند و آنچه را عرض ایزاد معلوماتم ضرورت داشتم، روی صفحه تحریر آورده عرضه نمودند. خواندن و مطالعه همه مقالات علمی و ادبی ایشان را که نمایانگر تسلط و ممارست کامل شان در زبان دری ماست، بهمه دوستان و علاقه مندان، بخصوص آنانی که در عرصه نویسندگی قدم میگذارند، توصیه و سپارش مینمایم.

باين مقالات ادبى بيشتر توجه خواهيد فرمود:

- شرح و تحليل صرفى چند لغت (بخش سوم)

- ابواب ثلاثى مزيد يا مزيد فيہ (بخش چارم و پنجم)

والسلام

و اكنون ميپردازم به درس پښتو:

در درس امروز معنى و استعمال مختلف چند لغت بسيار معمول و مروج را از نظر اشرف خوانندگان ارجمند ميگذرانم.

آنها عبارتند از :

- كال - سال ، عمر ، سنه و .... به معانى و مشتقات ديگر اين لغت توجه فرمائيد!

- غلام محيى الدين په كال ۱۳۲۰ لمريز كې زېږېدلى دى.

غلام محيى الدين در سال ۱۳۲۰ شمسى تولد شده است.

- زما نيكيه د پيرو كلو(كلونو) وو چي خواركي له دي جهانه سترگي پتي كړي ، د ده وروستى كلونه او شپي ورخي په خوارى تېري شوي.

- پدر كلانم بسيار سالخورده بود كه ازين جهان چشم پوشيد، ساليان و شب و روزهاى اخير زندگيش به بيچارگي گذشت.

چنان كه بارها گفته ام در پښتو فعل تابع مفعول است ، در جمله بالا فعل (تېري شوي) تابع (شپي او ورخي) كه هر دو جمع مؤنث اند ، گرديده است.

- وروره ! ته خو كلن وي چي كوزده دي وكړه؟

برادرم ! تو چندساله بودى كه نامزد شدى؟

- زه شل كلن وم چي كوزده مي وكړه او خلور كاله وروسته مي بيا واده وكړه.

من بيست ساله بودم كه نامزد شدم و چارسال بعد از ان عروسي كردم.

برای ذهنشدين شدن. بيشتر و بهتر مطلب متابعت فعل از مفعول به اين مثالها (بوزن افعال) توجه فرموده و آنها را با خو تكرر كنيد!

- سردار خانه ! پرون چپر ته تللى وي ، او شپه دي چپر ته تېره كړه؟

- هلکه! لېونى خو نه يي ، خپله كتابچه دي ولي خېري كړېده؟

- احمد خان لا تر اوسه بوډى نده خړلي (نډه خورلي)

- احمد لا تر اوسه خټكى ندى خورلى (نډى خورلى)

- رشيد خان خو كلن دى او د هغه خور خو كلنه ده؟

– سبرکال ډپر بڼه کال وو ، بارانونه واورېدل، بزگرانو ډېره بڼه غله دانه ټوله کړه.
– پروسبرکال هوا ډېره سپره وه او سبرکال بیا تر پروسبرکاله لږ څه بڼه ده.
تربل پښتو لوست پورې چې بیا به په چوپړ کې اوسم ، تاسو په لوي او بښونکي خدای سپارم،
سرلوري او بريالي اوسئ! په درناوي